Gemeente Amsterdam

Commissie
Beschermwaardige
Houtopstanden

Advies

Betreft : Velvergunningaanvraag Ginkgo's Artis (nr. 539 & 540)
Vastgesteld : 17 april 2024

Advies:
De aantasting bij deze twee bomen is zodanig, dat de bomen op deze locatie niet veilig te handhaven zijn. Ondanks de bijzondere en voor Nederland zeer zeldzame chichi, moeten wij adviseren een velvergunning af te geven.

Onderbouwing:
In Artis staan enkele Ginkgo's (Japanse notenbomen) met niet alleen een voor Nederland relatief hoge leeftijd, maar ook met bijzondere structuren op stam en takken, namelijk zogeheten chichi. In ons land zijn die zeer zeldzaam.

In Artis staan ginkgo-bomen met chichi, een verschijnsel dat je in Nederland zeer weinig voorkomt.

Voor de twee prominentste van deze Ginkgo's, de twee meer dan honderdjarige notenbomen bij het Boeddhabeeld, heeft Artis een velvergunning aangevraagd. Dit omdat na de uitvoering van onderzoek op 28 februari 2024 geconcludeerd werd dat deze niet meer veilig te handhaven zijn. De aanleiding voor het onderzoek was de aanwezigheid van een vruchtlichaam van de tonderzwam. Mocht de boom omvallen dan komt hij over de vijver heen en land op het gebedstafel en over de monumentale boeddha en de vazen, valt hij naar achteren op het wolvenverblijf dan lopen deze los in de tuin met alle gevolgen van dien
In het onderzoek is o.a. een geluidstomogram gemaakt.

Overzichtsfoto met beide bomen, links 540, rechts 539

Ginkgo's kunnen meer dan duizend jaar worden en staan erom bekend dat ze de hevigste omstandigheden kunnen weerstaan. De Japanse notenboom wordt tegenwoordig wel als een boom van hoop gezien, daar een Ginkgo tijdens de atoombom in Hiroshima vrijwel volledig verbrandde maar toch na enige tijd weer wist te ontspruiten. Dat juist deze bomen in Artis in zo'n deplorabele staat zijn en daarom zorgelijk. Zeker omdat ook de Ginkgo in de nabijgelegen Hortus botanicus in slechte staat verkeert.
Een van de mogelijke oorzaken voor de slechte staat is een overstroming die zeven jaar geleden heeft plaatsgevonden.
De leden van de CBH hebben het rapport van het nader onderzoek bekeken en achtten dit onvoldoende voor het afgeven van een kapvergunning. In deze specifieke situatie zijn de (grafische voorstelling van de) resultaten van een geluidstomograaf ongeschikt om conclusies op te baseren. De onderzoekers geven zelf ook al aan dat de bomen meerdere gezonde wortelaanzetten hebben, die niet in beeld te brengen zijn.

Foto aantasting

Daarop zijn de bomen op 11 april 2024 vanuit onze commissie bezocht en visueel en d.m.v. prikken en kloppen onderzocht. Stamvoet, stam en wortelaanlopen zijn beoordeeld. Op het maaiveld zijn de wortelaanzetten bekeken. Ook is visueel de conditie en de structuur van de boom beoordeeld.

Bij beide bomen verdween de prikstok (50 cm lang) volledig in de stamvoet. Ook zijn op beide stammen vruchtlichamen van tonderzwam (ganoderma) aanwezig. Bij boom 539 is bovendien de kroon al gedeeltelijk afgestorven (boom is conditie slecht). En de tak met de chichi heeft een plakoksel. In deze plakoksel is al ruimte aanwezig.

De rotting en holte in de stamvoeten (bij beide bomen) zijn zeer aanzienlijk. In combinatie met de conditie van de bomen, de onvoldoende breukvastheid van de stam, het omgevingsrisico en de recente werkzaamheden in/bij de groeiplaats kunnen wij niet anders dan concluderen dat de bomen niet veilig te handhaven zijn. En adviseren daarom de velvergunning af te geven.

De huidige herinrichting geeft hierbij de gelegenheid om een optimale groeiplaats in te richten. Herplanten met een grotere maat toekomstbomen ligt hier in de rede.

Tak met chichi

Hiernaast adviseren wij Artis om de tak met chichi veilig te stellen. Deze leent zich er voor om ten toon te stellen, waarbij gewezen kan worden naar de Ginkgo biloba 'Horizontalis' op de pampa. Deze vertoont al de aanzet tot chichi-vorming.

Vastgesteld in de vergadering van 17-04-2024

Voorzitter

5.1, 2, e 5.1, 2, e

Secretaris

5.1, 2, e 5.1, 2, e

Aanwezig op de vergadering de leden 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e